

Kritik av Sollermans text (PRIM-gruppen)

Det finns en text på PRIM-gruppens hemsida under rubriken "Föreståndaren har ordet: Nu förändras poängen" (senast uppdaterad: 6 september 2023). Den visar, tycker jag, hur problematiken ser ut vad gäller både betygssystemet och de nationella proven. Närmare bestämt handlar det om en rent skadlig samblandning av begreppen kvalitet/kvalitativ och kvantitet/kvantitativ.

Kvalitativ som icke-kvantitativ (betydelse 1)

I PRIM-gruppens text beskrivs de nya nationella proven på 90-talet som att "eleverna fick poäng för lösningens förtjänster och inte avdrag för eventuella fel" men också att "en mer kvalitativ bedömning infördes och eleverna kunde nu visa sina kunskaper muntligt". Min tolkning är att det med kvalitativ rimligen menas något icke-kvantitativt, dvs. en slags artmässighet i form av ett antingen eller (googla gärna på kvalitativ kemisk analys för att förstå vad jag menar).

Kvalitativ som grad av goda egenskaper (betydelse 2)

Texten påstår att "(d)e kvalitativa nivåerna skrevs fram" i och med läroplansreformen 2011. Men vad menas här med kvalitativa nivåer? Vi vet ju att skillnaden mellan kunskapskraven för E, C och A (i och med reformen 2011) uttrycktes i kvantitativa värdeord (detta principiella ideal haltade i vissa fall vilket dock inte bör ha någon betydelse här). Det verkar alltså som att de "kvalitativa nivåerna" i PRIM-gruppens text här syftar på något annat än i förra textstycket. Min tolkning blir att ordet kvalitet i detta fall syftar på "god beskaffenhet" (SAOL), dvs. "grad av goda egenskaper" (SO) eller som SAOB skriver: "ställning; värdighet, rang".

Värdeorden som kategorier (betydelse 2)

Texten fortsätter med upplysningen att "(k)ategoriserade nivåer och möjliga matematiska förmågor utgick från tolkningar av läroplanen". Vad är en kategoriserad nivå? Det betyder rimligen en kvalitativ gränsdragning där ordet kvalitativ betyder "beskaffenhet, natur; ofta (i synnerhet i vetenskapligt fackspr.): art (fattad såsom kategori eller indelningsgrund); motsatt: kvantitet" (SAOB), dvs. en slags artmässig skillnad, ett antingen eller. Hur rimmar detta med kunskapskravens värdeord? Dessa är ju enbart kvantitativa, gradmässiga!

Kvalitativ som antingen eller (betydelse 1)

Den nya provmodellen som PRIM-texten tar upp gäller från och med ht 2023 och den ger "inte utrymme för att ge stöd för olika kvalitativa nivåer eller förmågor på uppgifts- eller poängnivå". Här är det rimligt att tänka sig att kvalitativa nivåer helt enkelt betyder i ord beskrivna kunskaper eller förmågor som elever har eller inte har.

Kvalitativ som grad av goda egenskaper (betydelse 2)

Avslutningsvis anges att "(d)e tidigare kvalitativa poängen hade många fördelar" men att den nya modellen förhoppningsvis "kan leda till ökad giltighet och tillförlitlighet". Vad betyder de tidigare "kvalitativa poängen"? På vilket sätt kan poäng vara kvalitativa? Är det den vardagliga, ofta använda definitionen av kvalitet som används (grad av goda egenskaper, SO)? För poäng är väl enbart kvantitativa – inte kvalitativa i vetenskaplig bemärkelse?